WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

ZP-KNPS.431.6.47.2017.USZ

Wrocław, dnia 6 lutego 2018 r.

Pani
Lucyna Ciszewska
Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Wąsoszu

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 11-12 grudnia 2017 r., na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r., poz. 1769 ze zm.), zwanej dalej „ustawą" oraz § 5 rozporządzenia z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2005 r. Nr 61, poz. 543 ze zm.) zespół kontrolerów: Urszula Szczeblowska – starszy inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Marta Bożek – starszy inspektor wojewódzki, kontroler, przeprowadził kontrolę kompleksową w Ośrodku Pomocy Społecznej w Wąsoszu, ul. Krzywa 11, 56-210 Wąsosz z zakresu realizacji zadań gminy wynikających z ustawy, w szczególności zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami, jak również zapisów art. 17 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 1 i zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia 11 grudnia 2017 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 9 czerwca 2017 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na II półrocze 2017 r.

W okresie objętym kontrolą jednostką kierowała Pani Lucyna Ciszewska zatrudniona od dnia 15 maja 1990 r. na stanowisku Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Wąsoszu, która ponosi odpowiedzialność za realizowane zadania w tym okresie.

Podpisany w dniu 12 stycznia 2018 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Ośrodka Pomocy Społecznej w Wąsoszu w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki

z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji zadań wynikających z ustawy.

Z ustaleń wynika, że Gmina Wąsosz realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 10, 11, 14, 16, 16a, 17, 18, 19 i 20 ustawy, które dotyczą:

- opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (pkt 1),
- sporządzania zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 11),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- udzielania pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a),
- sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 17),
- utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenia pracowników (pkt 18),
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

Ośrodek nie przyznawał i nie wypłacał zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (art. 17 ust. 1 pkt 6 ustawy), gdyż zgodnie z wyjaśnieniami Kierownika Ośrodka, nie wnioskowano o taką formę pomocy.

Zadanie z art. 17 ust. 1 pkt 7 ustawy, dotyczące przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, nie było

realizowane, gdyż jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka, nie zgłaszane były potrzeby w tym zakresie.

Ustalono, że Kierownik Ośrodka, nie posiada upoważnienia Burmistrza Wąsosza do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach dotyczących ustalania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, o którym mowa w art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1938 ze zm.).

Zadanie z art. 17 ust. 1 pkt 8 ustawy, dotyczące przyznawania i wypłacania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego oraz zadanie z art. 17 ust. 1 pkt 9 ustawy, dotyczące opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem bądź rodzeństwem, w okresie objętym kontrolą nie było realizowane, bowiem jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka nie wpłynął żaden wniosek o przyznanie takiej pomocy.

Ponadto Kierownik Ośrodka oświadczył, że Gmina nie prowadzi i nie zapewnia miejsc w mieszkaniach chronionych (art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy). Z wyjaśnień Kierownika Ośrodka wynika, że do chwili obecnej nie było potrzeby umieszczenia w mieszkaniu chronionym, gdyż nikt nie wystąpił z wnioskiem o taką pomoc. Prowadzone były rozmowy na temat utworzenia mieszkań chronionych, ale Gmina nie dysponuje wolnymi zasobami mieszkaniowymi.

Zadanie z art. 17 ust. 1 pkt 15 ustawy, dotyczące sprawienia pogrzebu, w okresie objętym kontrolą nie było realizowane, gdyż jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka nie było takiej potrzeby.

Ustalono, że Gmina Wąsosz realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 3a, 4 i 5 ustawy, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych specjalnych (pkt 1),
- opracowywania i realizacji projektów socjalnych (pkt 3a),
- podejmowania innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznanych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych (pkt 4),
- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (pkt 5).

Nie realizuje natomiast zadania z art. 17 ust. 2 pkt 2 (przyznawanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze)

z uwagi, na brak wniosków o udzielenie pomocy w tej formie, co wynika ze złożonych wyjaśnień przez Kierownika Ośrodka.

Gmina na swoim terenie nie prowadzi i nie zapewnia miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym (art.17 ust. 2 pkt 3 ustawy). Osoby wymagające umieszczenia w domu pomocy społecznej kierowano do placówek odpowiedniego typu zlokalizowanych poza terenem gminy, jednakże najbliżej miejsca ich zamieszkania. Ponadto, zgodnie z wyjaśnieniami Kierownika Ośrodka, w przypadku wystąpienia potrzeby skierowania do ośrodka wsparcia, podjęte zostaną działania mające na celu skierowanie i umieszczenie osoby w takiej placówce.

W trakcie kontroli ustalono, że Gmina Wąsosz realizuje zadanie wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 6 ustawy, które dotyczy realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

Zadanie wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy, które dotyczy organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi nie było realizowane, gdyż jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka nie były zgłaszane takie potrzeby.

Kierownik Ośrodka wyjaśnił, że w przypadku zadania dotyczącego przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną (z art. 18 ust. 1 pkt 4 ustawy) wydał dwie decyzje odmowne z uwagi na brak podstaw do przyznania pomocy w tym zakresie. Wniesione odwołania od tych decyzji do organu II instancji są w trakcie rozpatrywania.

Gmina Wąsosz nie prowadzi i nie rozwija infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (art. 18 ust. 1 pkt 5 ustawy), jednakże zawarła w dniu 23 października 2015 r. z Burmistrzem Gminy Góra Porozumienie w sprawie korzystania z usług Środowiskowego Domu Samopomocy w Górze przez mieszkańców Gminy Wąsosz.

Kierownik Ośrodka wyjaśnił, że zadania dotyczące: przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (z art. 18 ust. 1 pkt 7 ustawy), przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (z art. 18 ust. 1 pkt 8 ustawy) oraz wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (z art. 18 ust. 1 pkt 9 ustawy) nie były realizowane z uwagi na brak wniosków w tym zakresie.

W Gminie Wąsosz realizowane było zadanie wskazane w art. 110 ust. 4 ustawy dotyczące koordynacji realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Kierownik Ośrodka nie wytaczał powództwa o roszczenia alimentacyjne (art. 110 ust. 5) i nie kierował wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami (art. 110 ust. 6), gdyż nie zgłaszano takich potrzeb. Zapewnił jednak, że osobom zgłaszającym się udzielano wszelkich informacji o sposobie wytaczania powództwa o roszczenia alimentacyjne lub w zakresie ustalenia stopnia niepełnosprawności oraz pomagano w wypełnianiu druków.

Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej składał Radzie Miejskiej coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

Kierownik OPS w Wąsoszu spełnia odpowiednie wymogi, w zakresie kwalifikacji zawodowych, wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej tj. posiada wymagany staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej. Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ww. ustawy.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia 250 zł wynikający z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej otrzymywali wszyscy pracownicy socjalni terenowi. W aktach personalnych pracowników socjalnych znajdują się stosowne dokumenty potwierdzające przyznanie dodatku oraz przyjęte i podpisane zakresy czynności.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje teren Gminy Wąsosz zamieszkały przez 7 432 mieszkańców, w tym 286 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną (stan na dzień 31.12.2016 r.) i 7 384 mieszkańców, w tym 244 rodziny i osoby samotnie gospodarujące objęte pracą socjalną (stan na dzień 30.11.2017 r.).

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Wąsoszu na dzień kontroli zatrudnionych było 5 pracowników socjalnych (5 etatów), świadczących pracę socjalną w środowisku.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy o pomocy społecznej, ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych. W przypadku OPS w Wąsoszu powyższy wskaźnik jest spełniony.

Na terenie Gminy Wąsosz nie ma mieszkań chronionych. Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy m.in. prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych. Brak mieszkania chronionego oznacza, iż ograniczone są możliwości udzielania pomocy zapewniającej osobom przygotowanie do prowadzenia samodzielnego życia w społeczeństwie lub/i mogącej zastąpić pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę.

W sprawdzonych sprawach dotyczących: przyznawania i wypłacania zasiłków celowych i specjalnych zasiłków celowych oraz udzielania pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego stwierdzono błędne ustalenie okresu, za jaki przysługiwała pomoc, w następujących sprawach:

- nr 1 (D.K.) na wniosek złożony dnia 8.03.2017 r. decyzją Nr OPS.420.ZC.157.2017 z dnia 3.04.2017 r. przyznano świadczenie w kwietniu 2017 r., natomiast w sprawie nr 2 (M.B.) na wniosek złożony dnia 26.01.2017 r. decyzją Nr OPS.420.ZC.61.2017 z dnia 7.02.2017 r. przyznano świadczenie w lutym 2017 r. (zasiłki celowe),
- nr 1 (W.D.) na wniosek z dnia 30.03.2016 r. decyzją Nr OPS.420.ZC.201.2016 z dnia 4.04.2016 r. przyznano świadczenie w kwietniu 2016 r. (pomoc po zwolnieniu z zakładu karnego),
- nr 1 (M.Ś.) na wniosek z dnia 24.05.2016 r. decyzją Nr OPS.420.ZC.286.2016 z dnia 13.06.2016 r. przyznano świadczenie w czerwcu 2016 r., natomiast w sprawie nr 2 (H.A.) na wniosek z dnia 17.10.2017 r. decyzją Nr OPS.420.ZC.356.2017 z dnia 31.10.2017 r. przyznano świadczenie w listopadzie 2017 r. (specjalne zasiłki celowe).

Powyższe jest niezgodne z art. 106 ustawy o pomocy społecznej, który nakazuje świadczenia pieniężne z pomocy społecznej przyznawać i wypłacać za okres miesiąca kalendarzowego, począwszy od miesiąca, w którym został złożony wniosek wraz z wymaganą dokumentacją (...).

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

a) brak prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych,
b) przyznanie pomocy w formie zasiłku celowego i specjalnego zasiłku celowego od miesiąca następującego, po miesiącu złożenia wniosku.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się następujące zalecenia pokontrolne:

1. Podjąć działania zmierzające do realizacji zadania własnego gminy o charakterze obowiązkowym dotyczącym prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych.

   Podstawa prawna: art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1769 ze zm.).

   Termin wykonania: 31.05.2018 r.

2. Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej przyznawać i wypłacać za okres miesiąca kalendarzowego, począwszy od miesiąca, w którym został złożony wniosek wraz z wymaganą dokumentacją.

   Podstawa prawna: art. 106 ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1769 ze zm.)

   Termin wykonania: na bieżąco.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1769 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tut. Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Dorota Zawiła
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej

Otrzymują:
1. Pan Zbigniew Stuczyk
   Burmistrz Wąsosza
   Plac Wolności 17
   56-210 Wąsosz
2. a/a

KIEROWNIK ODDZIAŁU
Piotr Grabiec